

מעשה משלשה אנשים למדן ועשיר ויראי
[צ"ל: וירא] שמים

הנה בעיר אחת גדולה היו שלשה אנשים
וכולם היו יראי אלקים. אחד היה עשיר
גדול, והשני הי' למדן מופלג בתורה,
והשלישי הי' ירא שמים מאוד. ועתה נספר
המעשה איך אשר קרה להם. הנה יודע
[צ"ל: ידוע] לכל כי לא כל העתים שוה וגלגל

מעשה משלשה אנשים למדן ועשיר. ויראי שמים
הנה בעיר אחת גדולה היו שלשה אנשים וכולם היו יראי אלקים אחד
היה עשיר גדול. והשני הי' למדן מופלג בחורה. והשלישי הי' ירא
שמים מאוד. ועתה נספר המעשה איך אשר קרה להם. הנה יודע
לכל כי לא כל העתים שוה וגלגל הוא החוזר בעולם וכן קרה להאיש
העשיר אשר כל ימיו מזלו עלה למעלה והלליה בכל עסקיו. וקנה לו
בתים ושדות וכרמים ויחיה חיים טובים אך ראה נא כי פתאום נהפך
מזלו. והעשיר אבד הונו ובא עד ככר לחם ר"ל ואשתו וטפיו צעקו
ללחם ולא הי' בידו פרוטה אחת למען קנות לחם עבורם. ולא נשאר
לו אך המלבושים אשר היו על בשרו. ולא יכול האיש לראות בצער
אשתו ובניו הקטנים. ויאמר אל אשתו הנה רואה אנכי כי בצרה גדולה

הוא החוזר בעולם. וכן קרה להאיש העשיר אשר כל ימיו מזלו עלה למעלה והצליח בכל עסקיו, וקנה לו בתים
ושדות וכרמים ויחיה חיים טובים. אך ראה נא כי פתאום נהפך מזלו, והעשיר אבד הונו ובא עד ככר לחם
ר"ל [רחמנא ליצלן], ואשתו וטפיו צעקו ללחם ולא הי' בידו פרוטה אחת למען קנות לחם עבורם. ולא נשאר
לו אך המלבושים אשר היו על בשרו, ולא יכול האיש לראות בצער אשתו ובניו הקטנים. ויאמר אל אשתו:
"הנה רואה אנכי כי בצרה גדולה

אנחנו. ועתה עלה על רעיוני להיות נע ונד בעולם, אולי ירחם עלי הקב"ה וישלח עזרו מקודש ואמצא פרנסתי, כי משנה מקום משנה מזלו, כבר אמרו הקדמונים, ע"כ [על כן] אשנה מקומי." ותאמר אשתו: "עשה הטוב בעיניך והמקום ירחם עליך וישלח אליך את אליהו הנביא ויצליח דרכך." ויפטור האיש מביתו וילך אל רחוב העיר ועמד כמשתאה ומשומם ועומד אולי יוכל לארח לחברה שילכו בצותא חדא [ביחד] על הדרך:

השני הי' למדן גדול ומופלג בתורה ועסק יומם ולילה בתורת ה' אך אם אין קמח אין תורה. הלמדן היה עני מאוד ולא היה בביתו ככר לחם. והוכרח האיש למכור כל חפצי ביתו למען שיוכל לפרנס את עצמו ובני ביתו ולמען שיוכל לעסוק בתורה. ויהי בימים אחדים כאשר ראה האיש כי הכסף אזל מכיסו ויצעקו הבנים ללחם. אז הוכרח האיש למכור את ספריו ועבור המחיר יפרנס אח בני ביתו. ולא נשאר לו אפילו ספר אחד למען ילמוד בו. ויאמר האיש לאשתו: "הנה כבר מכרתי הכל מביתי ולא נשאר לי אפילו ספר אחד אשר אלמוד בו. ועתה ירא אנכי פן

תשכח תלמודי. ע"כ [על כן] אמרתי הנה אם תסכים [צ"ל: תסכימי] לעצתי אשום לדרך פעמי לבקש פרנסתי, אולי ירחם עלי השם יתברך [השם יתברך] ויתנני לחסד ולרחמים בעיני כל רואי ויזמין לי פרנסתי." האשה החשובה אמרה אליו: "המקום ירחם עליך ממרומו ויצליח דרכך." ואמרה לו: "לך לשלום." וילך האיש מביתו ויבא ברחוב העיר. וימצא את העשיר הנ"ל ויעמדו שניהם בדרך והמתינו שמה עד שימצאו עוד אנשים לילך בחברותה:

האיש השלישי הי' ירא אלקים ושמר מצותיו אך מנוחה לא היתה בלבו. והאשה לא נתנה לו מנוחה כי בכל רגע ורגע בקללות נמרצת [צ"ל: נמרצות] קללה את בעלה והובישה את פניו בפני כל עם ועדה ועל אשה כזאת אמר שלמה ומוצא אני מר ממות את האשה ואשה בכל אלה (ואל תקרא אלה אלה אלה) לא מלאכי היינו אפילו בכל הסוכות שבתורה לא נמצא אשה כזו. ועבור זאת לא יכול האיש לסבול עול כזה מהאשה עד כי הוכרח לעזוב את ביתו והלך בלא ידיעתה מביתו וינס וילא החולה וימצא ברחוב העיר את העשיר והלמדן. ויבא גם השלישי ביניהם. אז אמרו זה לזה נשליך על ה' יהבנו לדרך פעמינו אולי ירחם השם עלינו וילחם דרכנו. וילכו השלושה מרחם עליהם. שלשה שנים חלפו והלכו והאנשים לא מצאו עוד פרנסתם. בגדיהם אשר עליהם נקרעו. וכאשר הלכו בדרך ויבואו לשדה אחת וירימו קולם בבכי ויצעקו אל ה': 'אנא ה' הושיענו

תשכח תלמודי. ע"כ [על כן] אמרתי הנה אם תסכים [צ"ל: תסכימי] לעצתי אשום לדרך פעמי לבקש פרנסתי, אולי ירחם עלי השם יתברך [השם יתברך] ויתנני לחסד ולרחמים בעיני כל רואי ויזמין לי פרנסתי." האשה החשובה אמרה אליו: "המקום ירחם עליך ממרומו ויצליח דרכך." ואמרה לו: "לך לשלום." וילך האיש מביתו ויבא ברחוב העיר. וימצא את העשיר הנ"ל ויעמדו שניהם בדרך והמתינו שמה עד שימצאו עוד אנשים לילך בחברותה:

האיש השלישי הי' ירא אלקים ושמר מצותיו אך מנוחה לא היתה בביתו כי אשה סוררת היתה לנגדו. והאשה לא נתנה לו מנוחה כי בכל רגע ורגע בקללות נמרצת [צ"ל: נמרצות] קללה את בעלה והובישה את פניו בפני כל עם ועדה, ועל אשה כזאת אמר שלמה ומוצא אני מר ממות את האשה ו'אשה בכל אלה (ואל תקרא אלה אלה אלה) לא מלאכי היינו אפילו בכל התוכחות שבתורה לא נמצא אשה כזו. ועבור זאת לא יכול האיש לסבול עול כזה מהאשה, עד כי הוכרח לעזוב את ביתו והלך בלא ידיעתה מביתו, וינס ויצא החוצה וימצא ברחוב העיר את העשיר והלמדן. ויבא גם השלישי ביניהם. אז אמרו זה לזה: "נשליך על ה' יהבנו ונשים לדרך פעמינו אולי ירחם השם עלינו וילחם דרכנו." וילכו השלושה אנשים הנ"ל בצותא חדא [ביחד] מעיר לעיר ומכפר לכפר רעב וצמא ואין מרחם עליהם. שלשה שנים חלפו והלכו והאנשים לא מצאו עוד פרנסתם. בגדיהם אשר עליהם נקרעו, וכאשר הלכו בדרך ויבואו לשדה אחת וירימו קולם בבכי ויצעקו אל ה': 'אנא ה' הושיענו

וירימו קולם בבכי ויצעקו אל ה': 'אנא ה' הושיענו

נא'. ויתפללו בכונה גדולה וישמע ה' את תפלתם. והנה איש זקן בא עליהם ונתן להם שלום. וישאלם הזקן למה ידאגו ויבכו. ויאמרו האנשים להזקן: "ואם נשוב [צ"ל: נשיב] לאדוני, האדוני יושיענו? הנה אך אם ה' לא יושיענו ומי יושיענו?" והפציר הזקן את האנשים שיספרו לו את תלואותם. והתחילו איש איש לספר להזקן את צרותיו. העושר [צ"ל: העשיר] ספר לו איך עזב בני ביתו זה שלש שנים מחוסר פרנסה, וגם בזמן כביר הלז לא מצא פרנסתו. השני ספר לאליהו איך ישב בביתו ועסק בתורה יומם ולילה ולמד בתלמודים, ועבור כי היה מחוסר פרנסה הוכרח למכור אף הספרים. ועתה ראה אדוני כי אף הבגד אשר על בשרי נקרע, ובוש אנכי לבא בין אנשים ולאמר להם כי יודע ספר אנכי. וגם פה לא עשיתי מאומה. את אשתי וטפי עזבתי בביתי מחוסר פרנסה. ומי יודע עם [צ"ל: אם] אשתי וטפי עודנה בחיים. השלישי ספר לאליהו בבכייה גדולה איך הוא בעירום ובחוסר כל וגם בביתו אין לו מנוחה מפני אשתו המושעת תבוש אף בין האנשים לבזות אותו. "ועתה מה אעשה אדוני. ע"כ [על כן] אדוני יתן לי עצה נכונה איך להתנהג." וישמע הזקן את דבריהם.

והזקן היה אליהו הנביא זכור לטוב: ויאמר אליהו הנביא אליהם שמעו נא אלי רבותי ואל תדאגו. הנה אנכי באהי להושיעכם מהיגון והאנחה. ובכבוד גדול תבואו לבייתכם ותמלאו הכל בשלום ובחיים ותושעו מלרועיכם. אך תשמעו לעצתי ולא תהיו אחרי לבבכם ואחרי עיניכם. ואז ייטיב לכם בזה ובבא: בעת נספר בראשונה מהעושר. אליהו נקח מטבע אחת להאיש העשיר ואמר לו. שמע בקולי אשר אני דובר אליך. המטבע הלז אשר אני נוהג לך. כאשר תבא לביתך. תנוח את המטבע בהארנו ותיכף ימלא הארגז עם אוצר גדול. ותיכף תבנה בית המדרש ועשרה בטלנים ישבו שמה תמיד ויעסקו בתורה יומם ולילה. וגם תתן צדקה לעניים. והארגז יהי תמיד מלא כסף וזהב לרוב רק חזק ואמן לקיים דברי אשר אנכי דובר אליך:

והלהלמן נתן אליהו ג"כ רפואה שיושע מהצרה וזהו הרפואה אשר נתן לו. להלמן אמר אליהו לך לביתך לאשתך החשובה ותוכל מעתה לעסוק בתורה יומם ולילה וגם תהי לך פרנסה בריוחך תשמע לעצתי הנה קח הספר הלז מידי וכאשר תבא לביתך תתן הספר הלז להתיבה וכאשר תפתח התיבה ימלא התיבה עם ספרים. ותוכל למכור ספרים למען תוכל לפרנס את ב"ב וגם תוכל לעסוק בתורה כמקודם, וכאשר לא ימוש מפיך התורה אז תזכה לגדל את בניך מתוך

והזקן היה אליהו הנביא זכור לטוב: ויאמר אליהו הנביא אליהם: "שמעו נא אלי רבותי ואל תדאגו. הנה אנכי באהי להושיעכם מהיגון והאנחה. ובכבוד גדול תבואו לבייתכם ותמלאו הכל בשלום ובחיים ותושעו מצרותיכם. אך תשמעו לעצתי ולא תהיו אחרי לבבכם ואחרי עיניכם. ואז ייטיב לכם בזה ובבא: בעת נספר בראשונה מהעושר [מהעשיר]. אליהו נצביא [צ"ל: הנביא] נתן מטבע אחת להאיש העשיר ואמר לו: "שמע בקולי אשר אני דובר אליך. המטבע הלז אשר אני נוהג לך, כאשר תבא לביתך, תנוח [תניח] את המטבע בהארגז, ותיכף ימלא הארגז עם אוצר גדול. ותיכף תבנה בית המדרש ועשרה בטלנים ישבו שמה תמיד ויעסקו בתורה יומם ולילה. וגם תתן צדקה לעניים. והארגז יהי תמיד מלא כסף וזהב לרוב. רק חזק ואמן לקיים דברי אשר אנכי דובר אליך."

והלהלמן נתן אליהו ג"כ [גם כן] רפואה שיושע מהצרה, וזהו הרפואה אשר נתן לו. להלמן אמר אליהו: "לך לביתך לאשתך החשובה ותוכל מעתה לעסוק בתורה יומם ולילה, וגם תהי לך פרנסה בריוח, אך תשמע לעצתי. הנה קח הספר הלז מידי, וכאשר תבא לביתך תתן הספר הלז בהתיבה, וכאשר תפתח התיבה ימלא התיבה עם ספרים. ותוכל בכל עת למכור ספרים למען תוכל לפרנס את ב"ב [בני ביתך], וגם תוכל לעסוק בתורה כמקודם, וכאשר לא ימוש מפיך התורה אז תזכה לגדל את בניך מתוך

והלהלמן נתן אליהו ג"כ [גם כן] רפואה שיושע מהצרה, וזהו הרפואה אשר נתן לו. להלמן אמר אליהו: "לך לביתך לאשתך החשובה ותוכל מעתה לעסוק בתורה יומם ולילה, וגם תהי לך פרנסה בריוח, אך תשמע לעצתי. הנה קח הספר הלז מידי, וכאשר תבא לביתך תתן הספר הלז בהתיבה, וכאשר תפתח התיבה ימלא התיבה עם ספרים. ותוכל בכל עת למכור ספרים למען תוכל לפרנס את ב"ב [בני ביתך], וגם תוכל לעסוק בתורה כמקודם, וכאשר לא ימוש מפיך התורה אז תזכה לגדל את בניך מתוך

עשירות. ולהשלישי אמר אליהו: "הנה לך טבעת אחת. כאשר תבא לביתך תתן הטבעת על הקיר על יתד אחד. ואז לא תשמע עוד קללות מאשתך, כי אשתך תטיב אה דרכה ולא תהיה מרשעת כמקודם. ועבור זה אנכי נותן לך טבעת כי הטבעת עגול כעגלה [=כעגול]. והאשה אשר הומיה וסוררת בתוך ביתה הוא הרוח רע אשר בתוכה. וכאשר תתלה הטבעת על הקיר אז לא ישלוט הרוח רע ותהי' שלום והשקט ובטח בביתך לעולמים. ואשתך תברך אותך מעתה ותהיה לך פרנסה בכבוד וגם יוצאי חלציק תגדלם בנחת." ופרח לו איש האמת, והשלשה אנשים הלכו לדרכם לשלום:

וכאשר באו העירה, הנה אשת העשיר עומדת ומצפה על ביאת בעלה, והנה כאשר ראתה איך בעלה בא בעירום ובחוסר כל קרוע ובלויה [ובלויה] טלאי על גבי טלאי והולך יחף, ותרם האשה קולה ותבך מאוד ותאמר: "ראה נא בעלי. הנה זה שלשה שנים אשר עזבת אותי ואת בני הקטנים מחוסר פרנסה. ואתה – דמיתי כי תבא לביתך למען תתמכני, ועתה רואה אנכי את מעמדך **יראיך(?)** ומצבך הרע, אך

עשירות. ולהשלישי אמר אליהו. הנה לך טבעת אחת כאשר תבא לביתך תתן הטבעת על הקיר על יתד אחד. ואז לא תשמע עוד קללות מאשתך. כי אשתך תטיב אה דרכה ולא תהיה מרשעת כמקודם ועבור זה אנכי נותן לך טבעת כי הטבעת עגול כעגלה. והאשה אשר הומיה וסוררת בתוך ביתה הוא הרוח רע אשר בתוכה. וכאשר תתלה הטבעת על הקיר אז לא ישלוט הרוח רע ותהי' שלום והשקט ובטח בביתך לעולמים. ואשתך תברך אותך מעתה ותהיה לך פרנסה בכבוד וגם יוצאי חלציק תגדלם בנחת. ופרח לו איש האמת והשלשה אנשים הלכו לדרכם לשלום:

וכאשר באו העירה. הנה אשת העשיר עומדת ומצפה על ביאת בעלה והנה כאשר ראתה איך בעלה בא בעירום ובחוסר כל קרוע ובלויה טלאי על גבי טלאי והולך יחף ותרם האשה קולה ותבך מאוד ותאמר: "ראה נא בעלי. הנה זה שלשה שנים אשר עזבת אותי ואת בני הקטנים מחוסר פרנסה. ואתה דמיתי כי תבא לביתך למען תתמכני ועתה רואה אנכי את מעמדך יראיך ומצבך הרע אך ה' יהיה בכסלנו ויושיענו. ויען האיש ויאמר שמע נא לקולי הנה אליהו הנביא בא לקראתי ונתן לי המטבע הלוו אשר בידי ואמר אלי אשר אתן המטבע בארגו ותיכף ימלא הארגו עם כסף וזהב לרוב. אך אליהו אמר אלי שאחן בכל יום לדקה מהמעות וגם אצנה בית המדרש אשר שמה ישבו עשרה בטלנים ללמוד תורה יומם ולילה. ואז יקויים העשירות בינינו. ויקח העשיר את המטבע ונתנה בהארגו. ותיכף נתמלא הארגו עם אוזר גדול כאשר אמר לו אליהו. והנה כאשר ראתה אשתו את העשירות סרבה הלוו ותבא שמחה גדולה בלבה. וגם העשיר שמח מאוד. ויבנה העשיר בית גדול עם חדרי הרבה במכלל יופי כארמון המלך. וגם נתן לדקה לעניים בכל יום ויום. אך העושר לא קיים פקודת אליהו כולו כאשר צוה. כי בית המדרש לא בנה. ועשרה בטלנים לא החזיק לפרנסתם למען יעסקו בתורה ואמר למה לי לבנות בית המדרש ולמה לי לעסוק בתורה. הלא מעות הרבה יש לי לרוב ועתה אעסוק במשא ומתן וארויח יותר. והתחיל העשיר לעסוק במו"מ. והרבה נכסים. אך זאת שכח העשיר כי מרבה נכסים מרבה דאגה אמרו חז"ל. לדקה עשה העשיר עם המעות כאשר נלמדה מפי אליהו וגם. הביא אורחים למנוח ביום ופרנסם. והעשיר הולך וחזק מאוד עד כי שמעו הולך בכל המדינות כי העניים ואורחי ופירחי איש מפי איש אמרו זה לזה הנה בעיר גדול ונתן לדקה הרבה. אז בכל יום ויום באו

ה' יהיה בכסלנו [1] ויושיענו." ויען האיש ויאמר: "שמע נא לקולי. הנה אליהו הנביא בא לקראתי ונתן לי המטבע הלוו אשר בידי, ואמר אלי אשר אתן המטבע בארגו ותיכף ימלא הארגו עם כסף וזהב לרוב. אך אליהו אמר אלי שאחן בכל יום לדקה מהמעות, וגם אבנה בית המדרש אשר ישבו עשרה בטלנים ללמוד תורה יומם ולילה. ואז יקויים העשירות בינינו." ויקח העשיר את המטבע ונתנה בהארגו, ותיכף נתמלא הארגו עם אוצר גדול כאשר אמר לו אליהו. והנה כאשר ראתה אשתו את העשירות הרבה הלוו ותבא שמחה גדולה בלבה, וגם העשיר שמח מאוד. ויבנה העשיר בית גדול עם חדרי הרבה במכלל יופי כארמון המלך, וגם נתן לדקה לעניים בכל יום ויום. אך העושר לא קיים פקודת אליהו כולו כאשר צוה. כי בית המדרש לא בנה, ועשרה בטלנים לא החזיק לפרנסתם למען יעסקו בתורה. ואמר: "למה לי לבנות בית המדרש ולמה לי לעסוק בתורה? הלא מעות הרבה יש לי לרוב ועתה אעסוק במשא ומתן וארויח יותר." והתחיל העשיר לעסוק במו"מ [במשא ומתן] והרבה נכסים. אך זאת שכח העשיר כי מרבה נכסים מרבה דאגה אמרו חז"ל. צדקה עשה העשיר עם המעות כאשר נצטווה מפי אליהו וגם הביא אורחים לתוך ביתו ופרנסם. והעשיר הולך וחזק מאוד עד כי שמעו הולך בכל המדינות כי העניים ואורחי ופירחי איש מפי איש אמרו זה לזה: "הנה בעיר הנ"ל יש עשיר גדול ונותן צדקה הרבה. אז בכל יום ויום באו

[1] ראו: משלי ג, כו: "כי ה' פי יתוה יהיה בְּכִסְלָךָ וְשֹׁמֵר בְּגִלְךָ מִלְכָּד".

עניים בתוך ביתו והוא העניק אותם מטובו אשר ה' בירך אותו, ואיש איש כמתנת ידו בירך אותם. ויהי היום בא עני אחד לתוך ביתו והעני הי' קרוע ובלוי [ובלוי], ובקש שיתן לו נדבה הגונה למען שיוכל לעשות לו מלבוש לכסות את גופו. ועוד עניים הרבה עומדים ומבקשים נדבות ממנו. והנה בא העשיר עם אדון אחד לביתו למען לדבר אתו באיזה ענין משא ומתן. וכאשר העניים ראו את העשיר הקיפו אותו ויצעקו ללחם. זה בכה וזה בכה, וגם העני הנ"ל אשר בקש שיתן לו נדבה הגונה לעשות לו מלבוש, גם הוא בא לפני העשיר ויאמר: "אדוני, ראה נא איך נדבה קטנה השגתי, ומה אעשה האם אקנה עבור המטבע הלז מלבוש עבורי?" ויוסף העשיר לו איזה מטבעות גדולות, והעני בקש עוד הוספה, והעשיר הוסיף לו. וכאשר העניים ראו איך העשיר הוסיף לו נדבה אחר נדבה עם הוספות, ויבואו גם הם בבקשה לפני העשיר וגם מהם לא מנע כיסו ויתן לאיש ואיש כבקשתו למען שילכו לדרכם ויהי לו אז מנוחה למען לדבר עם האדון הנ"ל. העשיר בא לחדרו ויפתח הארגז והנה מלא

עניים בתוך ביתו והוא העניק אותם מטובו אשר ה' בירך אותו ואיש איש כמתנת ידו בירך אותם. ויהי היום בא עני אחד לתוך ביתו והעני הי' קרוע ובלוי. ובקש שיתן לו נדבה הגונה למען שיוכל לעשות לו מלבוש לכסות את גופו. ועוד עניים הרבה עומדים ומבקשים נדבות ממנו. והנה בא העשיר עם אדון אחד לביתו למען לדבר אתו באיזה ענין משא ומתן. וכאשר העניים ראו את העשיר הקיפו אותו ויצעקו ללחם. זה בכה וזה בכה וגם העני הנ"ל אשר בקש שיתן לו נדבה הגונה לעשות לו מלבוש, גם הוא בא לפני העשיר ויאמר: "אדוני, ראה נא איך נדבה קטנה השגתי ומה אעשה האם אקנה עבור המטבע הלז מלבוש עבורי?" ויוסף העשיר לו איזה מטבעות גדולות והעני בקש עוד הוספה. והעשיר הוסיף לו. וכאשר העניים ראו איך העשיר הוסיף לו נדבה אחר נדבה עם הוספות ויבואו גם הם בבקשה לפני העשיר וגם מהם לא מנע כיסו ויתן לאיש ואיש כבקשתו למען שילכו לדרכם ויהי לו אז מנוחה למען לדבר עם האדון הנ"ל. העשיר בא לחדרו ויפתח הארגז והנה מלא הארגז מעות כמקודם. ויאמר האדון: "הנה רואה אנכי כי איש עשיר אתה וגם באמת רואה אנכי איך תחלק צדקה לעניים, אך לא טוב הדבר לפניך כי נבול תבול. ראה נא איך ע"י [על ידי] העניים הללו לא תוכל לעסוק במשא ומתן. הנה הלא שלשה שעות אשר אנכי יושב פה ואחר עד עתה, עד ששלחת העניים מלפניך. וכי נאה לעשות כזאת שאמתין עד שהעניים ילכו מביתך [מביתך]?" ויבוש העשיר מלהסתכל בפני האדון ויאמר: "הצדק אתך אך מעתה לא יעשה כן." העשיר הלך לחדרו בחרי אף, וכאשר אשתו ראתה איך בעלה ברוגז ותאמר אליו: "אמור נא בעלי מה עבר עליך אשר אתה ברוגז ומה תדאוג? הלא יש לנו הרבה מעות, שדות וכרמים, בתים וארמונות." ויספר האיש לאשתו את דברי האדון, איך דבר עם האדון בעניני משא ומתן, "וע"י [ועל ידי] העניים נכלמתי כי האדון מוכרח היה להמתין עד שילכו העניים. ומה אעשה מעתה? הלא תדע כי בכל יום ויום עניים באים בביתי." ותאמר האשה לבעלה: "שמע בקולי הנה איעצך וטוב לך. תבנה לך ארמון אחד ובארמון תשב, והאדונים אשר יבואו אליך לעסוק עמכם במו"מ יהי לך שם בארמון מנוחה. והעניים לא יבלבלו אותך. וכאשר יבואו העניים אלי, אנכי אתן להם הצדקה כמקודם. ויעש העשיר כן כאשר אשתו אמרה לו. ויבנה לו בית מיוחד עבור המשא ומתן, ולא בא לביתו, אך לאכול, וכל היום ישב בחדרו ועסק במו"מ [במשא ומתן]. והעניים באו לביתו ואשתו נתנה להם הצדקה. וכאשר העניים ראו איך האשה עיניה צרה באורחין, ולא נתנה להם

הארגז מעות כמקודם. ויאמר האדון: "הנה רואה אנכי כי איש עשיר אתה וגם באמת רואה אנכי איך תחלק צדקה לעניים, אך לא טוב הדבר לפניך כי נבול תבול. ראה נא איך ע"י [על ידי] העניים הללו לא תוכל לעסוק במשא ומתן. הנה הלא שלשה שעות אשר אנכי יושב פה ואחר עד עתה, עד ששלחת העניים מלפניך. וכי נאה לעשות כזאת שאמתין עד שהעניים ילכו מביתך [מביתך]?" ויבוש העשיר מלהסתכל בפני האדון ויאמר: "הצדק אתך אך מעתה לא יעשה כן." העשיר הלך לחדרו בחרי אף, וכאשר אשתו ראתה איך בעלה ברוגז ותאמר אליו: "אמור נא בעלי מה עבר עליך אשר אתה ברוגז ומה תדאוג? הלא יש לנו הרבה מעות, שדות וכרמים, בתים וארמונות." ויספר האיש לאשתו את דברי האדון, איך דבר עם האדון בעניני משא ומתן, "וע"י [ועל ידי] העניים נכלמתי כי האדון מוכרח היה להמתין עד שילכו העניים. ומה אעשה מעתה? הלא תדע כי בכל יום ויום עניים באים בביתי." ותאמר האשה לבעלה: "שמע בקולי הנה איעצך וטוב לך. תבנה לך ארמון אחד ובארמון תשב, והאדונים אשר יבואו אליך לעסוק עמכם במו"מ יהי לך שם בארמון מנוחה. והעניים לא יבלבלו אותך. וכאשר יבואו העניים אלי, אנכי אתן להם הצדקה כמקודם." ויעש העשיר כן כאשר אשתו אמרה לו. ויבנה לו בית מיוחד עבור המשא ומתן, אך לאכול, וכל היום ישב בחדרו ועסק במו"מ [במשא ומתן]. והעניים באו לביתו ואשתו נתנה להם הצדקה. וכאשר העניים ראו איך האשה עיניה צרה באורחין, ולא נתנה להם

נדבות הגונות כאשר בעלה הי' נותן להם תמיד ויאמרו העניים אל האשה איה העשיר ותאמר האשה אל האשה: "איה העשיר?" ותאמר האשה: "למה תשאלו על בעלי? הנה הוא עוסק במשא ומתן בעת [צ"ל: כעת] ואין לו פנאי לבא הנה, כי עבור צעקתכם אינו יכול לסבול. ועבור זה בנה לו בית מיוחד למען שלא ידבר עמכם. אך העניים אמרו עוד הפעם אל האשה, ובקשו אשר העשיר בעצמו כאשר יבא לביתו והוא בעצמו יתן להם הנדבות כמקודם. וכאשר שמעה האשה את הדברים האלה ותצעק להמשרת לגרש את העניים מביתה ריקם. העניים נגרשו מבית העשיר חוצה. ויצעקו העניים ותעל שועתם השמימה. וכאשר בעלה בא לביתו ותאמר האשה אליו: "הנה אין בכוחי לסבול מהעניים האמללים [האומללים] האלה. כאשר יתוועדו פה לא אוכל לאכול על ידיהם אפילו חתיכת לחם. ע"כ [על כן] אבקש ממך שתלך להאדון ותבקש ממנו שיתן לך שני אנשי חיל, והמה יהי משמורה לביתי ויגרשו את העניים מבתינו." ויעש העשיר כאשר אמרה אשתו. ומאז והלאה נגרשו העניים מביתו. העשיר

נדבות הגונות כאשר בעלה הי' נותן להם תמיד ויאמרו העניים אל האשה איה העשיר ותאמר האשה למה תשאלו על בעלי הנה הוא עוסק במשא ומתן בעת ואין לו פנאי לבא הנה כי עבור צעקתכם אינו יכול לסבול. ועבור זה בנה לו בית מיוחד למען שלא ידבר עמכם. אך העניים אמרו עוד הפעם אל האשה ובקשו אשר העשיר בעצמו כאשר יבא לביתו והוא בעצמו יתן להם הנדבות כמקודם. וכאשר שמעה האשה את הדברים האלה ותצעק להמשרת לגרש את העניים מביתה ריקם. העניים נגרשו מבית העשיר חוצה. ויצעקו העניים ותעל שועתם השמימה. וכאשר בעלה בא לביתו ותאמר האשה אליו הנה אין בכוחי לסבול מהעניים האמללים האלה כאשר יתוועדו פה לא אוכל לאכול על ידיהם אפילו חתיכת לחם. ע"כ אבקש ממך שתלך להאדון ותבקש ממנו שיתן לך שני אנשי חיל והמה יהי משמורה לביתי ויגרשו את העניים מבתינו. ויעש העשיר כאשר אמרה אשתו ומאז והלאה נגרשו העניים מביתו. העשיר דמה לעשות לו מנוחה ועבור זה גרש העניים מביתו. אך שכח כי אדם להבל דמה. אדם דואג על אבוד דמיו דואג על אבוד ימיו. וגם שכח פקודת אליהו. והמשך מהעשיר יבא באחרונה, ועתה נספר מהלמדן. כאשר בא הלמדן לביתו ויקח הספר אשר אליהו נתן לו וישם הספר בתיבה ונתמלאה התיבה עם ספרים וימכור הספרים. והתיבה נתמלאה כמקודם. ואסף ממנו הרבה. ויבנה לו בית גדול ושדות וכרמים ושפחות. וחדר מיוחד עשה עבורו ללמוד אך לא למד ולא עסק בתורה כמקודם. וכאשר עני בא לביתו הלך ריקם ומשרתיו שחקו מהעניים. וגם הלמדן לא שמע לדברי אליהו. ועתה נספר מהירא שמים עם אשתו המרשעת. כאשר בא לביתו וחסגור האשה בעדו הדלת ולא הניחה אותו לבא הביתה. וילך האיש לשכנו הקרוב אליו ויבקש ממנו שילך לביתו ויבקש מאשתו שתניחהו לבא לביתו. וילך השכן לאשתו. ויקח אשתו את הטבעת אשר נתן אליהו ויתנהו על הקיר על היתד כאשר צוה אליהו אותו. ותיכף ומיד כאשר נתלה הטבעת על הקיר. עזבה האשה את דרכיה הרעים והתחילה לכבד אתו בעלה. ויעשו צדקה עם עניים הבאים לביתם וכה נהגו כמה שנים, ויהי היום ויבא אליהו לעיר הנ"ל. וילך בתחלה לבית העשיר אשר נתן לו המטבע. וירא אליהו והנה משמורה עומדת לפני חצר העשיר ויגרשו את העניים מביתו. ויבא אליהו הביתה. והכיר הגביר את אליהו אשר נתן לו המטבע. ויחרד העשיר לנגדו. ויאמר אליהו אל הנגיד: "העל האופן (=התנאי) נתתי לך המטבע שתבנה לך בתים ותקנה לך שדות וכרמים

דמה לעשות לו מנוחה ועבור זה גרש העניים מביתו, אך שכח כי אדם להבל דמה. אדם דואג על אבוד דמיו ואינו דואג על אבוד ימיו. וגם שכח פקודת אליהו. והמשך מהעשיר יבא באחרונה, ועתה נספר מהלמדן. כאשר בא הלמדן לביתו ויקח הספר אשר אליהו נתן לו, וישם הספר בתיבה ונתמלאה התיבה עם ספרים וימכור הספרים. והתיבה נתמלאה כמקודם. ואסף ממנו הרבה. ויבנה לו בית גדול ושדות וכרמים ושפחות. וחדר מיוחד עשה עבורו ללמוד אך לא למד ולא עסק בתורה כמקודם. וכאשר עני בא לביתו הלך ריקם, ומשרתיו שחקו מהעניים. וגם הלמדן לא שמע לדברי אליהו. ועתה נספר מהירא שמים עם אשתו המרשעת. כאשר בא לביתו ותסגור האשה בעדו הדלת ולא הניחה אותו לבא הביתה. וילך האיש לשכנו הקרוב אליו ויבקש ממנו שילך לביתו ויבקש מאשתו שתניחהו לבא לביתו. וילך השכן לאשתו. ויקח אשתו את הטבעת אשר נתן אליהו לבעלה, ויתנהו על הקיר על היתד כאשר צוה אליהו אותו. ותיכף ומיד כאשר נתלה הטבעת על הקיר עזבה האשה את דרכיה הרעים והתחילה לכבד אתו [צ"ל: את] בעלה. ויעשו צדקה עם עניים הבאים לביתם וכה נהגו כמה שנים, ויהי היום ויבא אליהו לעיר הנ"ל. וילך בתחלה לבית העשיר אשר נתן לו המטבע. וירא אליהו והנה משמורה עומדת לפני חצר העשיר ויגרשו את העניים מביתו. ויבא אליהו הביתה. והכיר הגביר את אליהו אשר נתן לו המטבע. ויחרד העשיר לנגדו. ויאמר אליהו אל הנגיד: "העל האופן (=התנאי) נתתי לך המטבע שתבנה לך בתים ותקנה לך שדות וכרמים

ועבדים ושפחות? הלא אנכי חסתי עליך להושיעך מהצרות הרבים אשר סבבך ואתן לך את המטבע באופן שאתה ג"כ [גם כן] תרחם על עניים ואביונים. וגם אמרתי לך אשר תבנה בית המדרש ועשרה בטלנים ילמדו שמה, ואתה השלכת את דברי אחרי גביך. ע"כ [על כן] באתי עתה אליך אשר תתן לי את המטבע בחזרה." ויבקש ויתחנן העשיר את אליהו שלא יקח ממנו המטבע. אך גם אליהו קנא לאלהיו ואמר לו: "כאשר עשית כן עשיתי. אחת דברתי ולא אשנה." ויקח אליהו את המטבע ממנו וילך לדרכו. והיה אך כאשר פרח לו איש האמת, והנה כל אוצר העשיר, התעייף עיניך בו ואיננו. ונשאר העשיר בעירום ובחוסר כל כמקודם. אחר הדברים האלה הלך אליהו אל בית הלמדן. ויבא אליהו הביתה וירא כי הלמדן ובני ביתו אוכלים ושותים וכל תענוגי העולם לא מנעו מלענג את נפשיהם, ואת העניים יגרשו מן ביתם. ויאמר אליהו

ועבדים ושפחות הלא אנכי חסתי עליך להושיעך מהצרות הרבים אשר סבבך ואתן לך את המטבע באופן שאתה ג"כ תרחם על עניים ואביונים. וגם אמרתי לך אשר תבנה בית המדרש ועשרה בטלנים ילמדו שמה. ואתה השלכת את דברי אחרי גביך. ע"כ באתי עתה אליך אשר תתן לי את המטבע בחזרה. ויבקש ויתחנן העשיר את אליהו שלא יקח ממנו המטבע אך גם אליהו קנא לאלהיו ואמר לו כאשר עשית כן עשיתי. אחת דברתי ולא אשנה ויקח אליהו את המטבע ממנו. וילך לדרכו. והיה אך כאשר פרח לו איש האמת והנה כל אוצר העשיר התעייף עיניך בו ואיננו. ונשאר העשיר בעירום ובחוסר כל כמקודם. אחר הדברים האלה הלך אליהו אל בית הלמדן. ויבא אליהו הביתה וירא כי הלמדן ובני ביתו אוכלים ושותים וכל תענוגי העולם לא מנעו מלענג את נפשיהם. ואת העניים יגרשו מן ביתם. ויאמר אליהו אל הלמדן תן לי הספר בחזרה אשר נתתי לך. ויתן הלמדן הספר בחזרה. ואליהו הלך לדרכו ופתאום נתרוקן הארגז מהספרים ולא נמצא שם שום ספר וגם המעות נאבד מתוך הארגז וישאר הלמדן עני כמקודם. אחר זאת הלך אליהו אל הירא שמים אשר אשתו היתה מקודם כנגדו וקללה אותו בפניו ובפני עם ועדה. ויבא אליהו הביתה ובעל הבית לא הי' בביתו אך אשתו היתה בבית. וכאשר ראתה האשה את הזקן ערכה השולחן לפניו ותכבדהו, כי מנהגה היה לכבד את כל האורחים אשר באו הביתה. ויבא בעלה לביתו והכיר את אליהו הנביא אשר נתן לו הטבעת, ויכבד האיש את אליהו יותר ויותר כאשר אשתו עשתה לו כבוד. ויאמר אליהו להירא שמים: "הנה העשיר והלמדן לא שמעו לקולי והלכו בשרירות לבם ע"כ [על כן] לקחתי הספר והמטבע מהם. ועתה רואה אנכי כי ירא אלקים אתה. קח ממני הספר והמטבע והשי"ת יעזור לך בעשירות אך תשמע לקולי ותפרנס עניים. ותבנה בית המדרש ועשרה בטלנים ילמדו יומם ולילה ואם תשמע לדברי וטוב לך וילך אליהו לדרכו. והירא שמים נתעשר מאד והלך בדרכי התורה והיראה, והשי"ת יעזור לו לגדל את בניו מתוך נחת זכות אליהו יעמוד לכל ישראל אמן:

אל הלמדן: "תן לי הספר בחזרה אשר נתתי לך." ויתן הלמדן הספר בחזרה. ואליהו הלך לדרכו ופתאום נתרוקן הארגז מהספרים ולא נמצא שם שום ספר, וגם המעות נאבד מתוך הארגז. וישאר הלמדן עני כמקודם. אחר זאת הלך אליהו אל הירא שמים אשר אשתו היתה מקודם כנגדו וקללה אותו בפניו ובפני עם ועדה. ויבא אליהו הביתה ובעל הבית לא הי' בביתו אך אשתו היתה בבית. וכאשר ראתה האשה את הזקן ערכה השולחן לפניו ותכבדהו, כי מנהגה היה לכבד את כל האורחים אשר באו הביתה. ויבא בעלה לביתו והכיר את אליהו הנביא אשר נתן לו הטבעת, ויכבד האיש את אליהו יותר ויותר כאשר אשתו עשתה לו כבוד. ויאמר אליהו להירא שמים: "הנה העשיר והלמדן לא שמעו לקולי והלכו בשרירות לבם ע"כ [על כן] לקחתי הספר והמטבע מהם. ועתה רואה אנכי כי ירא אלקים אתה. קח ממני הספר והמטבע והשי"ת יעזור לך בעשירות אך תשמע לקולי ותפרנס עניים. ותבנה בית המדרש ועשרה בטלנים ילמדו יומם ולילה. ואם תשמע לדברי וטוב לך." וילך אליהו לדרכו. והירא שמים נתעשר מאד והלך בדרכי התורה והיראה, והשי"ת יעזור לו לגדל את בניו מתוך נחת. זכות אליהו יעמוד לכל ישראל אמן: